

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként **egyszer**, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre **12 kor.**, félévre **6 kor.**

Egyes szám ára **30 fillér.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
: tések és hirdetési díjak küldendők. ::

Segíts magadon.

Protestáns elv önerőnket kifejtteni, dolgainkat okosan elrendezni s csak Istentől várni segídelmet.

Sváb faluban tűz ütött ki, a bíró s a tűzoltó parancsnok megérkezéséig tétlenül várt a nép. Magyar református helyen mindenki azonnal az oltáshoz fogott. Ez a kis adoma legjobban jellemzi a két világfelfogás közti különbséget. Most, hogy az egész világ lángba borult körülöttünk, nagyon elkelné a protestáns életelv: segíts magadon.

Élükön gróf Andrássy Gyulával, országos védsereg felállításával kísérleteznek a budapestiek. Már van vagy 10.000 emberök, akiket katonailag is ki fognak képezni. Ezt a védsereget kellene megvékszerzte, sőt országosan szervezni, hogy a rendes katonaság vitézi munkáját támogathatják s a rend fentartásánál az egész országban segídeknének. Kívánatos volna az is, hogy az országban lévő s a képzés alatt álló katonaság a határmenti kiüresített helységeken helyeztessék el s kiképzésök a határhoz és a harc-térhez közeli területeken eszközöltessék. De ezek mind olyan dolgok, amelyek nem ránk, polgárokra bízattak. Hogy ez ötleteket mégis ideírjuk, csak azért történik, mert most a honvédelem s a harc-készség emelése foglalják el lelkeinket.

A nagy ügyet azonban szorosabb egyházi téren kell szolgálunk s e téren most az a fő, hogy egyházaink gazdasági helyzete valahogy visszahatással ne legyen az országos állapotokra. Mennél gondosabban és előrelátóbban osztja be az egyes ember, a család, a község, az egyház háztartását, annál könnyebben elviselhetjük a világháború gazdasági megpróbáltatásait, melynek súlyát egyházaink, belhivatalnokaink is mind jobban-jobban érzik. A hívek harcba mentek, nincs, aki adót fizessen. Az odahaza maradtak

részben magok is segélyre szorultak. Az egyházak háztartását egyensúlyban tartani mind nehezebbé-nehezebbé válik. Nincs jövedelem, nem lehet kölcsönt felvenni s a közsegélyekből a szokott lerovásokat alig tudják pótolni az érdekelt vezetők.

Ezek a lerovások az egyház által kölcsön vett összegekre, nyugdíj illetményekre s más hivatalos követelésekre vonatkoznak. A moratorium ezekre nézve nagyrészt könnyebbséget ad az adósoknak. Ezt a könnyebbséget a közpénztárakból kölcsönt vevő egyházak nem élvezhetik. A lelkészek is panaszkodnak a különböző levonások miatt.

Mit kelljen tenni? Segíteni önmagunkon, ahogy lehet, ahogy azt az állam is megmutatta. A hadi takarékpénztárak lehetővé teszik, hogy a kereskedő követeléseit úgy, ahogy leszámíthassa, hogy a jogosan hitelt igénylő pénzhez juthasson.

Ezt a lehetőséget kell egyházainkra nézve is megvalósítani, részint azáltal, hogy a hitelező egyházi és főiskolai pénztárak a biztosított tőke-pénzüknél megfelelő s a fentartásukra szükséges 6%-os kamathoz az egyetemes konvent útján hozzájuthassanak; részint azáltal, hogy az ez évre vagy általában a háború folyamán a kamat ne követeltessék (fizessenek ezek után is bizonyos késedelmi %-ot), a lelkészek, belhivatalnokok kongrua s más illetménye pedig levonás nélkül kiadassék. Az ez évi állami segélyeket sem kellene átutalni a Földhitelintézethez. Az úgy se adhat most kölcsönt, hanem külön egyházi közpénztárba tévén, leszámítolni a közpénztár útján a főiskolák, egyházkerületek, egyházmegyék első helyeni betáblázással biztosított kötvényeit, amennyiben azok egyes egyházaknak és iskoláknak adattak kölcsön.

Most volna ideje az országos közpénztár szervezésének és felállításának. Rendkívüli idők rendkívüli intézkedéseket követelnek s nekünk

az egyetemes, a köz, a haza iránti kötelezettségünk mindent megtenni arra, hogy egyházaink háztartása fent ne akadjon s hogy belhivatalnokaink fizetésekhez hozzá juthassanak. Erre pedig nem kell más, mint a régi kálvinista alapelv alkalmazása: segíts magadon, az Isten is segít. Segítse, áldja és védje is e hazát s benne egyházainkat is.

Dr. Ferenczy Gyula.

Imádság.

Hozzád emel, Hozzád int bennünket lelkünk legfőbb vigasztalója, az imádság — jó Atyánk.

Csoda erejével megakáz a jóban, biztat és bátorít háborúságunkban s hittel tölt el bennünket Irántad; mindeneknek gondviselő Ura, magyaroknak hatalmas Istene!

Imádkozik azért néped Hozzád s magasztalva áldja nagy nevedet, midőn szent tetszésed akarata szerint áldást s boldogságot árasztol reája.

Leborúlva imádkozik most is s hittel, bizalommal kiált Feléd, segítségdet kérve és várva; dúló csaták hős fia — a magyar.

Hallgasd, óh hallgasd meg ez imádkozást, ha szent házad buzgó seregének ajakáról repül Feléd s teljesítsed szívünknek óhaját, mely szép hazánkért lángol és dobog.

Hallgasd meg a bánatos szüléknek, reménykedő, aggódó hitvesnek, jó testvérnek, rokonnak imáját, mely a távol küzdő életéért száll fel s ostromolja magas egeidet, seregeknek, királyoknak Ura, dicsőségben uralkodó Atyánk!

Hallgasd, óh hallgasd meg azt a szívből jövő, alázatos fohászt is Istenünk, mely a gyilkos csaták öldöklő tüzeiben, fegyverek csörgése, puskák ropogása, haldoklók hörgése s bénák bús nyögése közben szárnyal Feléd, vitéz fiainknak szívéből, lelkéből.

S ha e millióknak lelkében született s Hozzád emelkedő igaz imádságra elfelejtet számos bűneinket s busulásodnak haragja helyett felmeled mellettünk kezedet! — nem bukik el magyarok hazája!

Vezess azért bennünket előre, legfőbb Hadúr, reményünk s mindenünk s engeddd, hogy majd vitéz csapataink töménytelen ellenségünk bukása, leverése után, hálaadó szívvel s győzelemittasan kiálthassák Feléd: „Dicséret legyen Tenéked, Ki táborot jártál seregünkkel s megalázád ellenséged, mi Benned bizván, nem veszünk el“. (227. dics. 6. v.) Ámen.

Mezőtelki, 1914 szeptember 20.

Ifj. Nyeste István,
református lelkész.

TÁRCA.

Budapesti levelek.

(Papok, mint krónikások. — A főváros népe. — Vigyázat a főzelékfélék eladásával.)

Kedves Debreceni Protestáns Lapunkból örömmel olvastam a „Papok, mint krónikások“ cikket. Helyes, hogyha papjaink e földrengető események forgatagában a falu, a szűkebb vidék történeteit megörökítik. . . Azonban ahoz sok szó fér, hogy az anyagok összehordásánál napilapjainknak túlzottan bizalmat előlegezzünk, mert, eltekintve Höfer generális rövid, de velős értesítéseitől, az úgynevezett haditudósítók élénk, riktó közleményei tendenciózusak. Nem a hajdúk, jászok, kúnok kemény legényeit látjuk esatarendben a muszkák és rácok sáskahadaival, az újságok hasábjain csuka-szürkén, hőstettre készen „ritualis tineses“ galíciai vitézek csörtetnek — rajta hát! — előre . . . Csodálhatjuk a „kanonir“ Hirslebeneket is, kik tölgyfa-lombok rejtekéből szemfülesen irányítják az — ágyúzást. A Kárpátok között, muszkát üzven, székely bakáink elöl is „cinoista legionáriusok“ kaszálják le a harci borostyánt . . . Ha e harctéri tudósításokat olvassuk, szégyenülten meggyőződhetünk arról is, hogy nem „somogyi fiak“ azok a középkori lovagsarkantyús, százkilós aranyárga szörzetű népfelkelő hadnagy élmezési tiszték sem, („ha csukaszürke, elegáns egyenruhában nem volna, vélnéd: szelíd rabbinus haptákol előtted“), kikkel még a „generál“ is válsímogatva

beszélget Kaftániában, mert vadat, halat s mi jó falat csupán egyedül ők képesek liferálni, midőn „a többi (természetesen buta és élhetetlen) élmezési tiszt, csak üres kamrákat, üres magtárat, néptelen istállókat talál, mikor rekviráló útján van“ . . . A „menekültek“ önfeláldozásával sem tudnak betelni azok az ihletett saját külön kiküldött harctéri tudósítók . . . Én azért már nem is bánom, ha lúdtollal megszurkálnak is, kimondom, hogy a magyar bakák, huszárok, tüzérek rovására miért támadnak seregestől csukaszürkében, ritualis tinesekkel ilyen ámulatbaejtő, soha nem tapasztalt vitézek? . . . Idegen szemű, idegen lelkű, idegen törekvésű pesti zsurnaliszták célzatosan írják ezeket a „krónikákat“, az ország lapjaitól kiküldött, mintegy 25 főnyi „haditudósító“ között református, illetőleg protestáns magyar hirlapíró egy sincsen. Még az irmagul hagyott két katolikus újságtudósító neve, eredete is — német . . .

Azért azt mondom én, hogy papjaink inkább csak magokra építve írogassák azokat a krónikákat. . . Egyébként pedig megdöbbenve szégyenkedhetünk és elmélkedhetünk felőle, hogy az ország központján, ilyen időket elérvén, még egy megbízható, szavahihető, tárgyilagosan igazi magyar napiújságunk sincsen minékünk kálvinistáknak, hatalmas protestáns magyar közönségünknek.

*

Magyar falvaink gyönyörű népe — a rémes, véres harctereken — szerteszét verekszik. Minden magyar falu, minden magyar család meghozta áldozatát. Drága véreinket, verejtékes kincseinket hűségesen adjuk az

Lelki harc.

— Egyházi beszéd háborús időben. —

Alapige: Máté XV. 27. Az asszony pedig monda: úgy vagyok Uram! mert a (eb-)kölykök a morzsalékokkal élnek, melyek hullanak az Uroknak asztalokról.

Manapság, amikor nem akadhat nyomtatott papiros kezünkbe, hogy ne a véres, nagy küzdelemnek hírei legyenek arra nyomtatva; — manapság, amikor az emberek semmi másról nem beszélnek, mint a reánk zúduló világháború nagy eseményeiről; — manapság, amikor fegyvercsörgés, ágyúdörej, sebesültek, elesettek jajszava, honmaradtak panasza, bánatos zokogása tölti be a levegőt, — oly jól esik nekünk ide menekülni az Úr hajlékába. — Itt a békesség és szeretet e nyugodalmas helyén elesendesülnek az élet nagy viharai; megnyugszik, egy kevés időre megpihen az emberi lélek. — Oly jól esik itt a fájó szívvel csendesesen kisírnia magát; egészen megújul tőle. — Itt nincsen véres harc, rémes halálhozó, öldöklő fegyverek nem érik utól azt, aki ide menekül.

És mi most mégis harcról, elszánt nagy küzdelemről fogunk itt beszélni. Vértelen ugyan ez a harc; benne nem a testet ölik meg. — Egy fájdalmas emberi lélek vív benne a kétségbeesésig menő elszánt küzdelmet egy másik, egy isteni lélekkel, a krisztuséval. —

édes hazának, s ha ránk kerül, készségesen elmegyünk mi, öregebbek is a — falvakból... Bezzeg Budapesten, szegény s dühpír hiában égeti arcunkat, a kávéházak, a mulatóhelyek épkezláb, egészséges, felfuvalkodott fiatal emberekkel tele... Itt nem azzal búcsúzik a cimbora:

— Isten áldjon, pajtás, én már megyek a harctérre... A pesti új magyar sörkabaréba, az orficsekkbe igyekszik.

Ott nyiszorog a léha, idegen pesti muzsika, viháncolnak a festett dámák, durrog a „megmagyarosított” francia pezsgő és vigyorogva kotlanak a szédületes üzérkedések tervezetein.

— Csak már lenne is vége ennek a háborúnak, — süvölt fülembé az utcákról is.

— Hm! Dögivel lesz itt az arany, pajtás.

Ők már mostan is az aranyról spekulálnak... Miközben az én hajdu, kún, jász atyámfainak nemes, drága vére patakokban ömlik a hazáért.

*

Budapesti nagylapjainkban sok szó esik a „szegény menekültek” sorsáról is. A nagyujtságok, a modern történetírás eme mocsaras, zavaros kútforrásai, bugyogó könnyektől nedvesek... Pedig nem kell ezeket úgy féltetni, s ha még el nem késtem volna vele, a magyar falvak őspásztorainak, derék kálvinista papjainknak figyelmükbe ajánlom a Magyar Földműves című gazdasági és társadalmi heti ujság következő híradását:

„Vigyázzunk a főzelékfélék eladásával!... Kisgazda

Tusakodik pedig ereje fogytáig azért, hogy végtelen nyugodalom szálljon utána a lelkébe győzelem gyanánt. — Eleget hallunk nap-nap után véres testi harcokról, hallunk egy keveset most lelki tusakadásról is.

I.

Az asszony, akinek szavait alapigénk idézi, egy édes anya volt; egy mindennapi, közönséges édes anya, aminő tizezrével meg százezrével van ma is mindenütt. Volt neki egy nagy beteg gyermeke. Mint minden más édes anya tette volna az ő helyében, nem volt addig nyugta, amíg beteg gyermekét meggyógyulva nem látta. Már mindent megpróbált, amiről csak feltehető volt, hogy segíteni fog a beteg. Idáig azonban még nem segített semmi. Végre hírt hall az új profétáról, a nagy csudatévő lelki orvosról, az Idvezítőről; eljött tehát ő hozzá. Noha jól tudta, hogy pogány asszony lévén, őt az izraeliták lenézik, megvetik, olybá tekintik csak, mint az utcák kóborló ebét. De mindegy, nem riasztja el a gyermeke életéért aggódó édes anyát. — Elmondja nagy bánatát Krisztusnak és segédelmet kér tőle. — És mintha Krisztus maga is egész különösen a lenéző izraelitákkal tartana, hátat fordít az esdeklő asszonynak, hogy e magatartásával is elbátortalanítsa azt.

Önkéntelenül is azt kérdezzük, mi okból cselekedte ezt az Idvezítő?! Hiszen soha sem fordult el segédlem nélkül senkitől, aki egyszer hozzá fordult. — A

előfizetőink leveleiből értesülünk, hogy hazánk területét sok helyen ellepték a Galiciából és Bukovinából menekült zsidók, akik mint spekuláló nép, most is üzleteken török a fejüket. Ebben az esztendőben tudvalevőleg nem tulságos bő a termésünk, csak olyan gyöngye közepes. De a főzelékfélék: borsó, bab, lencse stb. igen jó termést adtak. A galíciai menekültek éppen ezekre a főzelékfélékre vetették rá a szemüket. Faluról-falura járva összeszedik az eladó főzelékmagvakat csodálatos olcsó árban. Ez így sikerül nekik, hogy rémes mesét mondanak a kisgazdáknak, mely körülbelül mindig ez: — Nézzen meg minket, szegény földönfutó menekülteket. Tőlünk mindent elvett a muszka. Felégette a házainkat. Ide is jönnek már a kozákok. Kirabolnak mindent. No, hát nem jobb, ha pénzzé teszi az eladni való főzelékét? A pénzt könnyebb eldugni a rabló, gyujtogató kozákok elől... Egyik-másik kisgazda felül ennek a mesének és olcsó áron eladja felesleges főzelékféléit. A pénzt könnyebben eldughatónak tartja. Pedig ha jobban gondolná (rájönne!), talán az ő padlásán is van olyan biztos helyen az a bab és borsó, mint a falu kocsmárosánál, ahová a galíciai jövevény beraktározza és tavaszon ötszörös áron méri el a fogyasztóknak. Nyomatékosan figyelmeztetjük kisgazdáinkat arra, hogy vigyázzanak a főzelékfélék eladásánál és ne adjanak hitelt a célzatosan terjesztett rémhíreknek.

Vigyázzunk tehát az őrhelyeinken; mert akkor örülnek az ilyenek, mikor a parasztnak döglik a barma.

Jánosréti.

*

vak Bartimeus, a naini özvegy, az ördögös nyavalyától megszált, a gutaütött, stb...stb... mind meghallgatásra találtak nála; mindenikkel szembe fordult; — miért fordított most ez aggódó édes anyának hátat? — Nem akart volna segíteni rajta?! — Hiszen szentnek tartotta ő mindig az anyának, a szülőnek gyermekéért érzett fájdalmát. Példa rá a Jairus, a naini özvegy példája. — Így akarta tudni az Idvezítő, vajjon *őszinte*-é fájdalma; igazán *bíz*-é abban, hogy Krisztus tud segíteni rajta; hitét és anyai szívét kívánta próbára tenni.

Ne bátortalanodj el keresztyén felebarátom, ha kínos vergődéseiben a lelkednek azt veszed észre, hogy nem jó megnyugvás Istentől a lelkedbe esdő fohászaid nyomán, ha azt veszed észre, hogy háttal áll feléd az Úr, orcáját elrejté előled. — Csak tovább állhatatosan. Rakd le lelked gyötrő terheit bátran az Idvezítő lábához, ne engedd magadat elriasztani tőle senkitől. — Önts több érzést, több bizalmat a könyörgésedbe, panasz-szódat kísérje forró könnyomlás, szálljon elszánt tusára búsongó lelked az isteni lélekkel, az Idvezítő Úr Jézus Krisztussal s a győzelem előbb-utóbb a tied lesz. Meghallgatja, megnyugtatja lelkedet a gondviselő atya.

Bátorság azért óh szomorkodó lelkű keresztyén társaim, osztályos rokonaim egy világot rengető, világokat teremtő nagy küzdelemben, ne esetek kétségbe, ne csüggedjete el, ha gyermekeitekért, ha hitvestársaitokért, ha testvéreitekért aggódik szerető szívetek, hanem imádkozzatok értök; imádkozzatok állhatatosan, kitartván, hittel és reménnyel az élet és halál örök urához, a gondviselő Istenhez. — Ő maga vigasztal bennünket: a sírás csak egy éjjel tart, a hajnal örömet szerez. — Sok bizakodó lélek szabadult már meg a lelkét nyomó súlyos keresztől imája nyomán

II.

Mikor ez az alapigénkbeli édes anya látta, hogy Krisztus elfordult tőle, nem kedvetlenedett el, hanem annál nagyobb erővel kezdte a lelki tusát újra. — Elszántan vetette magát oda az Idvezítő lábához és úgy esdekelt tőle segedelmet. — Krisztus erre sem fordult feléje, sőt szinte indulatosan felelte: „*Nem jó a fiaknak kenyeret elvenni és az ebeknek vetni*“. Azt akarván véle mondani más szavakkal, hogy az az evangéliom, az a lelki áldás és segedelem, amit Krisztus Izráel fiai számára hozott, nem való az pogány hitűeknek; a lelkök ninesen még nekik arra előkészítve, nem

tudják még megérteni, nem tudják kellőleg méltányolni azt. — Sőt hogy teljesen elbátortalanítsa, Ő maga is ugyanazon lealázó néven szólítja meg, mint a zsidók szokták őket *ebnek* nevezni. — Lehet, hogy mást ennyi ellenkezés, ennyi akadály, elcsüggesztett volna, de nem a gyermekéért aggódó édes anyát. — Az ellentállás csak növelte lelke erejét és kitartását. — Azt felelte vissza: „*Úgy van Uram! mert a kölykök (t. i. az ebek) a morzsákkal élnek, melyek hullanak az ő uroknak asztalukról.*“ — Ez éles elméjű, e végtelen bizodalomról tanúskodó, nagy alázattal mondott szavakra hirtelen *feléje fordul az Idvezítő*. Meglepetve néz rá egy ideig, majd így szól: „*Óh asszony, nagy a te hited! legyen a te kívánságod szerint. — És meggyógyula az ő leánya a szempillantástól fogva.*“

Az emberi és az isteni lélek e nagy viaskodásában tehát végre is az állhatatosan könyörgő édes anya lett a győzedelmes. — Nem kérek én részt a kegyelemből, nem óhajtózik a lelkem vendég gyanánt oda-telepedni az irgalom lelki eledelével megrakott angyalához. Én megvetett kőbor ebeként az utcának csak morzsáját kérem az isteni jóságnak és szeretetnek; többre nem vagyok méltó. — Ez a mély alázatosság, ez az erős bizakodás győzte meg Krisztust. Ezekkel lehet diadalmaskodnia ma is a tusakodó léleknek, mással nem.

IV. György király elűzött hitvese férje koronázásán jelen szeretett volna lenni. Hat pompás paripától vont díszes hintójával oda is hajtattott a westminsteri székesegyház elé . . . de mindenütt zárt ajtókra talált. Hangos tiltakozására azt felelték neki a testőrök, hogy nem engedhetik be, mert szigorúan meg van ez parancsolva nekik. — Tehetetlen dűhében kénytelen volt visszahajtatni a királyné anélkül, hogy egy tekintetet is vethetett volna beléje. — Aki büszkén, földi jóletében bizakodva akar a Krisztus kegyelmének templomába bejutni keservesen csalódnai fog. — A düsgazdagon felöltözött Karolina királyné nem juthatott be a westminsteri templomba, de az alapigénkbeli édes anya a segedelem és a kegyelem ajtaján bejutott; nem zörgett azon hiába. — Ő csak morzsákért esdekelt és vendégként hívatott meg állhatatossága, erős hite alapján. — Forró imája volt az a megszentelt kötelék, amellyel Krisztus szívét foglyul ejtette.

Mintha hallanám a szerető szókat: eredj el és te is aképen cselekedjél. — Imádkozzál, könyörögjél, esdekeljél keresztyén felebarátom erős hittel, állhatatos

IFJ. BARTHA ISTVÁN DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35.

**KÖVEZŐ-MESTER ÉS
UT-ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ**

Elvállal kocsitak, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskővel, kockakővel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálok. — Telefon 785. szám.

bizakodással a te nagy búbanatodban is győzelmeskedni fogsz. — Lelked megnyugszik, lecsendesül, megvigasztalódik. — Visszatér hozzád, tied lesz ismét a szeretett gyermek, a jó hitves, a testvér, az édes apa, aki nem régen elvált tőled, hogy élet-halálra küzdjön a vér mezején. — Tőlünk függ, hogy háttal maradjon ránk az Idvezítő, azaz arccal forduljon felénk; meghallgasson-e bennünket, avagy elriasszon magától. — Vegyünk példát az alapigénekből édes anyától.

Lássátok: elmúlt az aratás tőlünk, elrepült feletünk a nyár. Ekként múlik el, ekként röpül el a kegyelemnapja is és egyszer csak ítéletre állunk a mindenható elé. — Tőlünk függ, hogy az az ítélet milyen lesz. Felénk fordul-e az Idvezítő és azt mondja nekünk: Jöjjetek én atyámnak áldottai! avagy háttal áll ránk és azt mondja: Távozzatok átkozottak! . . .

Melynek ható ereje nélkül minden emberi esdeklés erőtelen: a Szentlélek Úristen titkos hatalma járja át a szívünket és lelkünket e komoly pillanatban, hogy soha nem hervadó öröm és ne végnélkül való bánat legyen osztályrészünk mindnyájunknak mindörökké

Amen.

Halotti predikáció.

(Egy a galíciai csatatéren hősi halált halt ifjú család-apa, hű egyháztag felett.)

Textus: II. Tim. 4. 7-s.

„Ama nemes harcot én megharcoltam, futásomat elvégeztem s a hitet megtartottam“ stb.

Sz. h. gy.! Az élet a bölcső és koporsó közötti út — Istennek legdrágább ajándéka, amely utat mi emberek többnyire nehéz küzdelmek közepette teszünk meg. Csak nagyon keveseknek adatott meg: a kényelmes, fájdalomról mit sem tudó élet. Legtöbböknk derékig gázol a megpróbáltatás árjában, minden erejével benn áll a harc tüzeiben. Mert az élet harc! Harc a mindennapi kenyérért, harc a bűnnel, harc az emberi szeretetlenséggel szemben.

A jelen esetben azonban nem ilyen mindennapi harcról van szó. Egészen más harc az, amelyről ezúttal szólnunk kell. Ez a harc: a *honfű harca hazája ellenségével szemben.*

Sz. h. gy.! az emberi szív egyik legnemesebb jellemvonása: a *hazaszeretet.* Szeretete annak a föld-

nek, hol bölcsőnk ringott, hol atyáink, kedveseink sírjai domborulnak, szeretete annak a földnek: *amelyen kívül nincsen számunkra hely.* Szeretete, még pedig vérünk hullásáig!

Mióta ember él a földön, a hazaszeretet mindig a legszebb emberi erények közé tartozott s a nagy hazafiak előtt nem volt a fájdalomnak, kinnak és szenvedésnek olyan neme, amelyet szívesen el ne viseltek volna a haza iránti szeretetből.

Mucius Scaevola kezét veti az égő tűzbe, hogy megmutassa hazája ellenségeinek, mit képesek elszenvedni ő és honfitársai az imádott hazáért. A *spártai anya* később holtan látja fiát, semhogy a hazát gyalázat érje s e szavakkal adja oda a pajzsot csatába induló gyermekének: „*ezzel, vagy ezen*“, más szavakkal: inkább holtan hozzanak haza, mintsem diestelenül térj vissza. *Zrinyi Miklós* csak holttestén át engedi be Szigetvár romjai közé az ellenséget. *Dugovics Titus* a mélységbe veti magát s ezzel szétzúzza testét, csak hogy magával ránthassa a várfokáról a török zászló-tartót s megakadályozza az ellenséges zászló kitűzését. *II. Rákóczi Ferenc* a száműzetés keserű kenyerét eszi haláláig, mert hazáját szereti. *Petőfi Sándor* a lánglelkű költő, a legnagyobb örömmel áldozza fel életét hazájáért, elhagyván sok édes örömet nyújtó családi fészket, szépséges ifjú feleségét.

A hazaszeretet tehát mindenkor arra indította a honpolgárt, hogy életét se sajnálja hazájáért.

És a kiváló hazafiak az áldozatért, amit hoztak, nem maradtak jutalmatlanul; avagy nem legszebb jutalom-e a lelkiismeretnek dicsérete, egy nemzet kegyelele, halála, hiszen nevük örökre fel van vésve a történelem márvány lapjaira.

És ami mindezeknél többet ér: cselekedeteik számon vannak tartva a mindenható Istennél, aki a hű munkást a legszebb jutalommal jutalmazza, mondván: „*Légy hív mindhalálig, neked adom az életnek koronáját*“. Sz. h. gy.! Annak a hős katonának, akinek a dicső halála most egybegyűjtött bennünket, annak az igaz hazafinak, akinek a végtisztességet — bár távol az ő sírjától — most megadjuk, a neve immáron örökre be van vésve a hazáért meghalt hősök névsorába.

Mert midőn — néhány héttel ezelőtt — szárnyra kelt a vészír: *veszélyben a haza!* Ő is fegyvert ragadott, itt hagyta forrón szeretett övét: hitvesét, kis gyermekét, szüleit, testvéreit, boldog családi körét. Letette kezéből a becsületes, békés munka tisztos eszközét s

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhon hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégibb könyvkereskedésében.

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

ment, sietett, hogy részt kérjen a nagy munkából, hogy szembezálljon a gonosz ellenséggel, amely-hazája léte, boldogsága ellen tör!... És feledi az otthont, a puha családi fészket, melyben élni oly jó volt, feledi, hogy ő férj és családapa, akire még hitvesnek és gyermeknek egyaránt szüksége van, feledi, hogy az élet kezdetén áll még, amely neki oly sok édes örömet nyújthatna még, feledi a rá várakozó halál minden borzalmait... csak egy kép áll előtte: *a szabad, független, nagy és boldog haza képe*. És küzd az eszméért férfiasan, bátran, mígnem halálos lövéstől találva hősi halált hal, idegen földön, távol övéitől.

Óh, mily dicső befejezése ez egy ifjú életnek! Ime a hazaszeretet erénye örök! Ott él az az emberi szív mélyén s alkalmas pillanatban kitör, hogy a honfiúi nagyság legtisztesebb magaslatára emelje az embert.

És a közös sír, ott a messze idegenben, mely ez Istenben boldogult hős keresztyén társunkat kebelére fogadta, csak múlandóságnak alá vetett porrézét takarja, lelke, ez isteni szikra visszatért ahhoz, aki adta volt azt. A nemes lélek a csaták félelmetes zajából, az örök nyugalom szelid honába távozott és immár ott áll az örök békeesség, az örök-szeretet Istene előtt, hogy így szóljon hozzá: *„ama nemes harcot én megharcoltam.”*

Magasztos szavak ezek, Sz. h. gy.! Boldog az az ember, aki ajkaira veheti és ki tehetné ezt inkább, mint az, aki hazájáért harcol, aki hazájáért elesik. Bizony ez az a harc, amelyről az írás azt mondja: *„nemes harc”*. Mert a hazaszeretetet nemcsak hirdetni, fennen hangoztatni, hanem tettekkel is bizonyítani, megbizonyítani harcolásunkkal, vérünk hullásával, hát ez nem egyéb. Sz. h. gy.: hanem *„ama nemes harc!”*

De az Istenben boldogult nemcsak azt mondhatta el: *„ama nemes harcot megharcoltam”*, hanem folytatólag így is szólhatott az apostollal: *„futásomat elvégeztem”*.

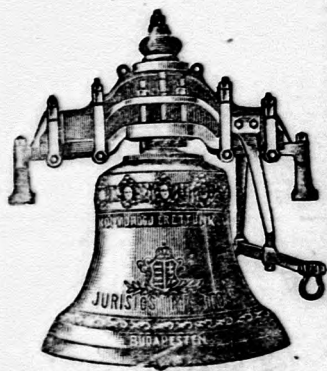
Sz. h. gy.! A keresztyén ember előtt a legszebb pálya van kimérve, amelynek végén ott várakozik a

híven futóra az Úr, kezében az *„eltéteztet koronával”*, amelyről azt mondja az apostol: *„végezetre eltéteztet nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az Úr — ama napon — az igaz bíró és mindenkinek, akik várandják az ő dicsőséges eljöveteletét”*.

Boldogító szavak! Egy egész mennyországot rejtenek magukban: *„futásomat elvégeztem”*. Istenben boldogult keresztyén társunk, pályád, igaz, rövid volt, de e rövid pályán sohasem lankadtál a cél felé való futásban, lábaid az egyenes útról soha le nem tértek, mert *az Isten igéje volt mindig a te lábaidnak szövétéke*. Szülei tisztelet, testvéri hűség, házastársi szeretet, embertársaid megbecsülése jellemezték rövid, de példás életedet. *Futásodat* valóban jól elvégezted!

„A hitet megtartottam!” Sz. h. gy.! A hit melege nélkül az emberi szív kietlen, sivár pusztaság, amely jó gyümölcsöt nem érlel. Óh, mennyire tanúbizonytságot szolgáltatott a te hitedről, Istenben boldogult ker. társunk, aki a szülőktől nyert drága kincs gyanánt vallottad, hogy *„az Istennek félelme, a bölcsességnek kezdete”*. Hiszen tudjátok, akik őt ismertétek, hogy lelke akkor volt boldog, ha Isten házában megjelenhetett, ahol a hívő lélek érzi, hogy az örök élet már e földön az övé lett. Nagy és hívő lelkének legszebb bizonyosságai azok a sorok, melyeket közvetlen halála előtt, ott, a csatatéren írt kedveseihez, amelyben Isten akaratán való megnyugvással készül a megsejtt halálra. Itt maradt kedveseihez intézett vigasztaló szavai a szentírás eme szép szavaiban összegezhetők: *„íme én meghalok, de az Úr ti veletek léssen”*. Az elkerülhetetlen halállal ily bátran szembe nézni csak az tud, Sz. h. gy., aki vallotta egész életében az Úr fenséges tanítását: *„én vagyok a feltámadás és az élet, aki én bennem hisz, ha meghal is él az”*.

Istenben boldogult ker. társunk, akinek halálát egy reményvesztett édes apa, egy szemefényétől megfosztott édes anya, egy lelke felét elvesztett hitves, egy még alig gügyögő, ártatlan kis gyermek, hű testvérek, jó rokonok siratják, te immár elvetted a drága jutalmat,

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején ő felsége a király által 2 aranykeresztellett kitüntetve

Mesekönnyű indítás, nem rezegteti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton

harangöntő- és harangfelszerelő-gyár

Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségve-
 +++ téssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. +++
 Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

melyről azt mondja a szentírás, hogy *megadja azt az Úr minden ő benne igazán hívőnek.*

Halálot nagy veszteség a családra, nagy veszteség a hazára, nagy veszteség *kicsiny egyházunkra*, amely egyik jövődő támaszát, erős oszlopát vesztette el benned, de nagy nyereség az égieknek, haza érkezésed fölött igaz öröme vagyon az igazakat kedvelő mennyei Atyának, aki így szól hozzánk szent igéjében: „*mondjátok ezt az igaznak, hogy jó léssen dolga, mert az ő cselekedeteinek gyümölcséből él.*”

Megszomorodott szívű kedvesei az elhunynak, „szüntessétek a keservet, bú okozta könnyeket“, találjatok megnyugvást abban, hogy az Isten bölcs rendelése, amelyen megnyugodni amily nehéz, épp oly szép keresztyéni jellemvonás. Gyógyítsa meg sebeteket az a tudat, hogy amilyen nagy most az elváláson érzett fájdalom, olyan nagy lesz majd a viszontlátás fölött érzett öröm.

És te Istenben boldogult keresztyén társunk, nyugodj békén az édes anyaföld ölén, pihentető kebelén, legyen síri álmod csendes, lelked találjon örök boldogságot. Amilyen szép volt az életed, olyan szép volt a halálot! Isten veled! A viszontlátásig. Isten veled!

Klopódia, 1914 szept. 20.

Ifj. Rácz Károly,
ref. lelkész.

Tükörcserepek.

16. „Isten áldd meg a királyt“.

Kedves kollegám ott a garbolei zugban!

A te tolladat — mint látjuk — fényesre csiszolta a háborús idő; az enyémet meg, mintha rozsdával vont volna be. Te csak úgy ontod az aktualisnál aktualisabb imákat és annekdottákat leveleidben, én pedig, mintha soha sem bélyegezte volna „légből kapott valótlanág“-nak az egyik Tükörcserép-béli igazságomat Baksa Lajos konventi előadó úr, mélységesen hallgatok.

A te érdemed, vagy stílusodban szólva, a te lelkeden szárad, hogy abba hagyom a hallgatást.

A múlt vasárnap elmondtam az egyik imádságot, — azt, amelyiket úgy megtűzdeltem szomorúbbnál-szomorúbb idézetekkel. Nem tudom, nem neheztelsz-e meg érte, ha megmondom, de én, aki egyébként nagy barátja vagyok a szónoki hatás minden eszközének és jelenségének, határozottan megsokallottam szegény hiteim szívetrázó zokogását. Nemcsak a nők sírtak, hisz az gyakran megesik, — hanem megcsontosodott érzésű, vasidegzetű, kemény nyakú presbitereim is nagy fennszóval zokogtak. Ez pedig most még legalább is időelőtti.

No, de nem is erről akartam beszélni. Az a Berzeviczy-féle javaslat ragadta meg a figyelmemet, amiről én csak a legutóbbi (de remélhetőleg nem legutolsó) cikkemből értesültem. Szerény véleményem szerint nem volna abban semmi kegyeletsértő, költészet elleni merénylet, ha a Kölcsey-féle himnusz első strófájához oda illesztelnék egy, a király iránti érzelmeinket kifejező második strófa. Ez a második strófa a himnusznak egyik befejező strófája lenne. Tudvalévő ugyanis, hogy a költeménynek csupán csak első szaka vált néphimnusszá, a többi versszakot, mint ilyent, egyáltalán nem használjuk s így ez a második strófa magának az egész remekműnek az egységét nem bontja meg.

Hanem aztán csakugyan költő legyen a talpán, aki ennek a strófának a megírásába belefog, mert ennek a versszaknak méltónak kell lenni az elsőhöz. Épen azért a Berzeviczy-féle javaslatot úgy kellene módosítani, hogy ne csak Vargha Gyula, hanem hazánkban valamennyi jeleesebb költője szólíttassék fel ennek a királyhymnusznak megírására. Am döntse el a Petőfi-Társaság, melyik lesz a legsikerültebb.

Bizonyos, hogy költőink minden pályadíj nélkül is szellemök legjavát nyújtánák, hisz az, hogy Kölcsey-hymnusával együtt élne, tehát örökké élne e dal, magában is olyan pályadíj, melyhez fogható értékűt nem tűzött még ki soha semmiféle akadémia.

Sőt tovább menve, szinte csodálkozni lehet rajta, hogy ezeknek a vérzivataros időknek a lehellete még mindez ideig nem ihlette meg valamelyik kiváló költőnket a világ legszebb királyhymnusának a megírására. A magyar haza fogalma s a magyar király személye soha nem jelentett még annyira egyet, mint napjainkban. Hogy úgy mondjam, ma ez a két szó: haza és király egyugyanazon fogalom synonym kifejezései. És ez így van nemcsak az intellektualis elemek meg-

KRAUSZ GYULA

∴ KÉZIMUNKA-ÜZLETE ∴

DEBRECZEN,
KOSSUTH-UTCZA 3. SZ.

Nagy választékban kaphatók:

Selymek és Pamutok	Torlónia
Északi szövetek	Kelim
Netz-kanavák	Futók
Filé	Miliók
Madeira vásznak	Tálczakendők
Kongrék	Asztal- és ágycseritők
Szultán-szövetek	Függönyök
Aida	Smyrnák

— Montirozások és himzések —
a legjutányosabb árban készítettnek.

győződésében, hanem, ami ennél sokkal többet jelent: *a nép lélekben*. Könnyű erről meggyőződni, csak beszél-gessünk egy kissé a háborúról valamelyik értelmesebb atyánkfiaival.

A király az, aki nem tűrhette tovább a szerbek pimaszkodását s a nemzet az, mely bosszút áll szerez-tett öreg királyának öcseséért. A király az, aki most azt üzen, hogy „elfogyott a regimentje” s a nemzet az, mely erre az üzenetre ma ép oly izzó lelkesedéssel válaszolt, mint akkor, amikor *Kossuth Lajos üzent*: „Mindnyájunknak el kell menni!” Honvédő seregeink diadalai a király dicsőségét öregbitik s a néplelek feneketlen mélységéből fakad fel s buzog, mint bővizű for-rás e nehéz időkben az imádságszerű óhajtás: Örizz meg Isten a király életét! Ezért van igaza Berzeviczy Albertnek, midőn Kölcsey néphymnuszá vált költemé-nyének a versmértékében, illetve dallamára kívánja meg-iratni az új királyhymnuszt s ezért nem állanak meg a te nehézményeid kedves kollegám ott a garbolci zugban!

17. A háború erkölcsi jogosultsága.

Lehetnek, bár sokan bizonyára nincsenek olyanok, akik a háború keresztyén erkölcsi jelentőségével nin-csenek tisztában s a nemzetek fegyveres mérkőzését valami általuk magasabbnak vélt morális szempontból elítélik.

Ezeknek a megnyugtató céljából hadd idézzem itt Németország egyik legkiválóbb teológusának, a leip-zigi egyetem tudós professorának Grundriss der theolo-gischen Ethik című művéből a következőket:

„Az államok egymásközi, különféle viszonyait nagy részt a kölcsönös tisztelet és emberség (humanitás) iratlan törvényei szabályozzák. (Népjog.) Ahol valamely nemzetnek anyagi és erkölcsi létérdekeit egy má-sik nemzet állhatatosan veszélyezteti s a barátságos elintézés lehetetlen, ott, mint önvédelem, előáll a há-ború szüksége a nemzetek között. S az ilyen háború, legyen az akár támadó, akár védekező formaliter, er-kölcsi szempontból egyáltalán nem jogosulatlan.

A már egyszer bekövetkezett háborúban való részvétel polgári kötelesség még akkor is, ha a polgá-rok lelkiismerete szerint a casus belli másként is elin-tézhető lett volna. Mert, ha a politikusok hibáztak is, *a haza tényleges veszedelme mellett egyetlen polgár sem maradhat veszteg*. A háború célja nem az ellenség meg-semmisítése, hanem a béke helyreállítása, mely a veszé-

lyeztetett anyagi és erkölcsi érdekek sértetlenségét biz-tosítja. A hadviselés elkerülhetetlen reguláin kívül az ellenséges nemzet tagjaival szemben a keresztyén fele-baráti szeretet törvényei érvényesek“. (Das Verhältnis der Staaten unter einander.)

18. Megyünk-e hát mi is?

Annak a kérdésnek a tisztázása céljából, hogy mi-tevők legyünk súlyos *hadmentességi kötelezettségünkkel*, hadd mondok el itt egy jellemző esetet.

Az eset rövid és nem „légből kapott valótlan-ság“.

Nem tudom, mi alapon, egyházunkban egyházfívá rendesen csak olyan embert választ a presbiterium, aki nem volt katona sohasem, mintha bizony a katonaviselt ember is nem épen úgy beválna. Mostani egyházfink sem ütötte meg annak idején a mértéket. Egyébként azonban jóra való, jámbor ember. Nos hát ez a hada-kozást soha sem tanult, kegyes életű férfiú beállít a minap hozzám s azt mondja, hogy hozassak neki *két darab* katonának való imádságos könyvet Debrecenből, mert, mivel hogy napok óta nem bír a feleségével. Nagyon néztem, de szükségesnek láttam, hogy a meg-rendelés sajtóságos indokolása felől bővebben is tájé-koztassam magam.

„Hát tetszik tudni, a feleségem azt hallotta vala-kitől, hogy a muszkák azért vannak olyan sokan, mert mindegyik magával hozta a háborúba a feleségét is s ezek a pokolra való muszka asszonyok épúgy csatároz-nak ellenünk, akár csak a férjeik. Mióta ezt a hírt hal-lotta, nincs nyugta a feleségemnek. De még nekem sincs. Hogy ülhet kend itthon erős ember letére, mikor azoknak még az asszonyaik is hadakoznak?”

Azután meg: Azért mertek átjönni a gránicon is azok az átkozottak, mert az ilyen emberek is, mint kend, itthon kuruttyolnak. Hát nem ott kellene most lenni minden épkézláb embernek a bajnál? De nem csak az embereknek, hanem az asszonyoknak is. Meg-lássa, hogy csúffá teszem kendet s előbb beálllok. Így megyen ez, tiszteletes uram, nap, mint nap“.

Az elmondottak után, arra való tekintettel is, hogy — sajnos — az egyházi, mint párbébeszedő az idén teljesen nélkülözhető lesz, azt tanácsoltam neki, jelen-kezzék szolgálattételre mielőbb s majd írja meg Gali-ciából, hogy vannak-e csakugyan asszonyok is a muszka táborban. S ha igaz a hír, utána küldjük a feleségét. S ahogy én ezt a derék magyar asszonyt ismerem, az

Harmonium, Hegedűk, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismervé legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szá-llítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEGYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

első szóra itt hagyná gyermekeit, nyugodt otthonát, hogy egy sorban harcoljon a hazát védő férfiakkal, mint valahányadik öse Egerben.

A vakszikkfalvi egyházfi felesége nem hadköteles...
Úgy vélem, talán még sem kellene bevárunk az asszonyregimentek szervezkedését!

Bors, 1914 október 6.

Papp László.

A szatmári református egyházmegye őszai közgyűlése

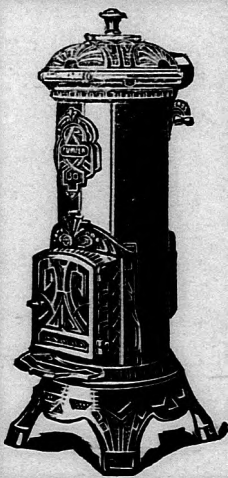
folyó évi szeptember hó 24-én folyt le a szatmári egyház tanácsstermében. Hiába volt hideg, esős idő, rossz út, a háborús mozgolódás miatt rossz vasúti összeköttetés: a gyűlés népesnek volt mondható. Negyvennél több lelkész jelent meg, aminél többen békés időben is ritkán gyűltek össze. De érdemes is volt eljönni; érdemes magáért Kovács Lajos esperesünk valóban szívből fakadt, magasra szárnyalt, kellemes, csengő hangján megkapóan elmondott megnyitó imádságának meghallgatásáért is. Jegyzőkönyvünk megörökíti ez imádságot; olvashatják tehát a távollevők is. De egészen más az előszó hatalma; más volt, midőn a Hymnus elhangzása után esperesünk fegyvereink győzelméért és a béke szivárványának mielőbbi felíveléséért vitte könyörgő lelkünket a világot kormányzó, egyedül igazi Hadúr számolyához.

A gyűlés aztán szokott gyorsasággal végzett a több, mint 60 számból álló tárgyszorozattal. A dolgok türethetõ renddel folynak egyházainkban. Tanügyben, szegénységünkhöz képest, örvendetes a haladás. Új tanítói állások létesültek Matolcsón és a tűzvészéről szomorú hírre kapott Ökörítón. Csengerújfaluban megszűnt ugyan iskolánk a viszonyok s ama „paizsos férfiú“ megtörhetetlen kényszere alatt, de egyházunk veszett fejszérének nyele fordult az állammal kötött szerződésben. Tanítóink, pár szórványos esettől eltekintve, hivatásuk magaslatán állanak.

Ami a gondnoki számadásokat illeti, ezúttal igen nehéz dolga volt a számvevőszéki előadónak. Sok egyház nem akar, vagy nem tud beilleszkedni az új idők keretébe; sok számadó nem akarja elhinni, hogy ha valahol, itt valóban áll: „forma dat esse rei“. Sokan a számadás-ügyben felvilágosítást kérő leveleket is idegenkedéssel fogadják s idegesség jegyében fogalmazott válasszal viszonozzák, úgy, hogy az egyházmegye jónak látta határozatilag figyelmeztetni, akiket illet, a megfelelő hangra.

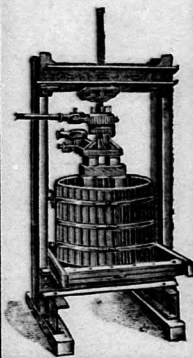
A gyűlés tagjai mély megilletődéssel hallgatták az elnöki jelentés azon részét, mely Thury Zsigmond kisari lelkész elhunytáról szólt. Eltűnt az ő jóságos arcáról az örökös mosoly; jellegzetes alakját sokáig keresni fogjuk szomorún, nemcsak az egyházi téren, de az országos politika berkeiben is, közelebbről a „tekintetes vármegyén“, hol gyakorlati használhatóságáról méltán sokat tartottak.

De áldott keze, lelke nyemát legjobban érezte gyülekezete, ez a szinte „hamvaiból megélemedett Phoenix“. Egyházmegyénk közéletében is számottevő munkásságot fejtett ki. Volt számvevőszéki, tanügyi-, adócsökkentési bizottsági tag, tanácsbíró, kerületi képviselő. Most kellett helyébe ez állásokra utódokat választani. Számvevőszéki tag Szabó János kocsordi-, tan. biz. tag Kerekes Gyula matolcsi-, adócsökkentési biz. tag Szarka Károly vetési-, kerületi képviselő Fábian Károly fehérgyarmati lelkész lett. A tanácsbírói állásra irányuló szavazatokat nov. 1-ig kell beadni. Heves vita volt a segélyügyi bizottság jelentésének, javaslatainak tárgyalása folyamán Szatmár miatt. Mert hát nagy dolog is az a szegénység s ezzel szemben a haladó kor ezer igénye! A szatmári fénylő egyház maga több, mint 261,000 K tőkének megfelelő segélyt kért. Ha ehhez hozzá vesszük az adósságok terhe alatt nyögő, valósággal a lét és nemlét hamleti tünődései között vergődő falusi gyülekezeteinket, — melyekben néhol a 100-at is meghaladja az egyházi adónak az állami adóhoz viszonyított %o-a,

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, városház sarkán

Egyedüli raktár Hajdu vármegye és környékére. Eredeti friedlandi „Premier“ és „Meteor“ folytonzó kályhák, óriási megtakarítás tüzelő anyagban. Szabadalmazott s javított golyós csapágyon forgó „Ursus“ borsajtók kifordítható kosárral, a törköly egydarabban jön ki, a must vasrészekkel nem érintkezik.

— közel egymillió korona az az összeg, amely csak a mi egyházmegyénknek kellene. Sajnos, a nagyon is messze jövő zenéje, hogy a kiáltónak szavát az egész vonalon meghallgathassa az állam és egyházi felsőbb hatóságunk. Íme, gróf Tisza István kerületi gondnok óva inti Dunántúlt, hogy háztartásában kerüljön minden okkal-móddal kerülhető kiadást s még magát a lelkészek családi pótlékának folyósítását is halassza el.

Úgy kell a kis és talán szegényebb Dunántúlnak! Miért akarta ő a családi pótlékok kezdeményezésével a nagy, a talán módosabb, „rangosabb“ Tiszántúlt megelőzni!

Mert hát nagy dolog a szegénység, még nagyobb a háború, mely hollószárnyaival itt lebeg felettünk, ki tudja meddig? Hogy a béke verőfényében sütkérezhesünk mihamarabb, testnek, léleknek össze kell fogni: hatni, áldozni pénzt, vért, mindent, hogy a költő által említett „nagyserű halált“ elkerülhessük.

Ily szellemben üdvözölte közgyűlésünk szeretett főpásztorunkat 5708—1914. sz. levelének, valamint Kiss Ferenc kerületi főjegyzőnkét, a debreceni egyetemi ifjakhoz intézett katonatoborzó felhívásának hatása alatt. A szépen szóló felhívásoknak foganata el nem maradhat. sőt — mint értesülünk — félezer ifjú lelkesjellegű egyén már be is állt önkéntesnek, nem tábori lelkészi, hanem közönséges katonai szolgálatra. Ez a megragadó példa is zálog nekünk afelől, hogy — miután „minden jó, ha jó a vége“ — ez a magában véve (s úgy látszik szükséges) rossz háborúskodás végkifejlődésében javunkra fog szolgálni.

Szívünk hő imája, hogy úgy legyen!

Ezzel be is zárhatnám tudósításomat, mert hiszen semmi különösebb említésre méltó tárgy nem feküdt tanácskozásunk asztalán. Az adásvételi, kölcsönzési, választási, haszonbérleti, építkezési közönséges ügyek között egy se volt a szokottól eltérő. Az újság érdekességével mindössze Tunyog azon megokolatlan kérése hatott, hogy engedjük ki egyházmegyénk kebeléből a nagykarolyi traktusba. Nem sok szó esett miatta s a többség nem engedte.

Bírósági ügyek inkább közigazgatásiak voltak. Az egyetlen fegyelmi ügy tárgyalása a felek elmaradása stb. miatt megtartható nem volt.

Vajha a tavaszi gyűlésre a diadal eserköszorújával s a béke olajágával mehetnénk és áldhatnók az Urat vig szívvel az ő szabadításáért!

Tiszabecs, 1914 szept. 30.

G. Szabó Mihály,
e.-m. jegyző.

Napról-napra.

(Folytatás.)

XV.

Október 8.

Szenczi Molnár Albert megnősül. Nőül veszi Ferinári Kunigundát 1611-ben.

Rákosdon Riebel őrnagyot a városból kikergeti a lakosság. 1848.

Milutinovics őrnagyot a szerb fölkelők Zsigmond-falvánál megverik. 1848.

Goneczky János, a mezőhegyesi állambirtok hazafias érzelmű lelkésze egyik vértanújává lesz a szabadságharenek. 1849.

Október 9.

Venczel lemond a magyar koronáról. 1305.

Székely honvédek megverik a szerb fölkelőket. 1848.

Október 10.

Bethlen Gábor elfoglalja Nagyszombatot. 1619.

Mikes Kelemen első levelének kelte. 1717.

Nemzetőreink Barén megfutamtják Brateanu tribun oláhjait. 1848.

Nemes-Kér mellett Perhe honvédőrnagy 400 emberét megveri Thodorovits 3000 horvát katonája. 1848.

Vegyük el élet a keserűségnek. Mondjunk anekdotát.¹ — Mégpedig Csányi Lászlóról, amint Eötvös Károly írja: Öreg embernek ritka szép arca. Üde piros szín, tűzes szemek, nyalka bajusz, hófehér szakáll, sehol semmi redő. Mikor kivégezték, akkor is gondosan megfésülte szakállát s hegyesre fente ki bajuszát a vesztőhelyre érkezte előtt, mert hát „teljes díszbe kell menni a csatába.“²

A katonás rendet el nem engedte senkinek. Még öreg huszárjának se. Pedig már ennek szabad volt minden. De azért egyszer ez is megtagadta az engedelmességet. Ez történt 1843-ban. Kehidán, Deáknál volt Csányi ebéden többedmagával. Öreg huszárja szolgálta fel. Ebéd alatt észre veszi, hogy az öreg huszár dolmánya nincs katonásan begombolva. Halkan hátra szól: „gombold be a dolmányodat, hójh.“ Az öreg huszár halkan feleli: „nem gombolom.“ Dühbe jött Csányi s haragosan rákiált: „gombold be rögtön, ha mondom.“ Az öreg huszár haptákba vágja magát s hangosan feleli: „Jelentem alássan, nem gombolom.“ Az ebédező országgyűlés már erre odafigyel. De Csányi most teljes harag-

¹ Nagytiszteletű szerkesztő úr úgyis törölheti, ha nem ide való.

² Ugyanigy nyilatkozott a hős Blücher tábornok is a lipesei csata második napján 1813 okt. 17-ikén; s ugyanezt mondotta Blücherre hivatkozva Széchenyi István is 1843 október 28-ikán a főrendiház ülésén.

gal harsány hangon kérdi: „miért nem gombolod be?“ Együttal elkeríti áldóját az öreg huszárnak. „Jelentem alássan, mert nem lehet. Mi már megebédeltünk s ilyenkor szűk a dolmány.“ — Az ebédező országgyűlés elkezd kacagni. Még Deák is hangosan kacag. Beöthy Ödön majd leesik a székről nevéttében. Utóbb megjuhászodik Csányi is: „Jól van, de eltakarodjál a szemem elől. Huszár szájából kutyaugatás ez a szó: nem lehet“. . . . Ilyen kemény legény volt Csányi már a függetlenségi-harc előtt is.

Hogy ki volt a függetlenségi harc alatt, azt tudjuk mindannyian. Tudjuk a véget is. . . . Csányi lakásán találkoznak még egyszer a menekülők. Beszélgetnek, halkkal, mintha temetésre készülének. Egyszer Nagy Sándor tábornok szólal meg: „Vajjon hányan válnak meg közülünk a feleségeiktől?“ „Mi ketten bizonyosan“ válaszol Csányi.

Úgy lön.

Haynau felakasztatta.

„Én csak hazám iránti kötelességemet teljesítem — mondja a haditörvényszék előtt, — s ezért örömet halok meg.“

„Batthyány is ezt mondta — veti oda gúnyosan a hadbíró — s mégis a szemétdombra került.“

„Az is magyar föld“ — válaszolja Csányi.

Ugyanezen napon kerül hóhér kézre báró Jeszenák János árvamegyei főispán is. „Isten áldja meg a magyar hazát.“ Ezek utolsó szavai.

Október 11.

I. Rákóczi György halála. 1648.

Zwingli elesik. 1531.

Október 12.

Miksa király halála. 1576.

A magyar seregek elől menekülő Jellasics seregének salakját, valami 10 ezer embert hazaküldi. A rablócsorda vezére Theodorovits tábornok. A sopronmegyei Horpácsnál Karger alezredes mintegy 200 nemzetőrrel útját állja s Vidos nemzetőr kapitány segítségével alaposan megveri. A banda csak nagy nehezen menekült meg attól, hogy az oroszai jelenet nem ismétlődött. 1848.

Molnár István népfölkelő parancsnokot Haynau felakasztatja. 1849.

Guyon Richárd. A szabadságharc minta-katonája. „A temesvári csatavesztés után török földre menekült s a mohamedán hitre térvén, Kussid pasa név alatt a szultán szolgálatába lépett. Ott is az volt a jelszava, ami nálunk: „Én nem mondom hogy előre, hanem utánam!“ Meghalt Konstantinápolyban. 1856.

Október 13.

Kenyérmezei diadal. 1479.

Luther Rómában. 1518.

Mehmed aga feladja Temesvárt Jenő hercegnek. 1716.

Szerencsétlen nap a szerbekre. Damjanich Török-Becsénél, Franck ezredes Ó-Becsénél, Arányi százados Illancsánál verik meg őket. 1848.

Lipótvár ormán kitűzetik a magyar zászló. 1848.

Almássy Pál, az országgyűlés alelnöke, aki a ház ápr. 14-iki határozatát kihirdette, aki 1861-ben az emigránsokkal való összeköttetése miatt várfogságra hurcoltatott s ott két évig szenvedett, meghalt 1883-ban.

Október 14.

A törökök felhagynak Eger ostromával. 1552. Meg kellett tenniük, mert ott lehetett látni: „villámlani téiben, fegyver csillogását fekete éjféiben, galambot marókkal vivni, verekedni.“

Amikor a német örül a magyar huszárnak látásán. Van ebben valami ellentmondás. De megtörtént. Szalay így adja elő: „Bethlen Gábor okt. 14-én elfoglalta Pozsonyt, aminek hírére oly nagy volt Bécsben a császáriak között az ijedtség, hogy sokan el is hagyták a várost, ellenben a protestánsok igen örültek Bethlen huszárainak, akik most már Ausztriában is megjelentek“. . . . Tehát mégsem a németek örültek, hanem a protestánsok. 1619.

Nagykikindán Nagy Sándor őrnagyot a szerb fölkélok megverik. 1848.

Irányi Dániel sógorát: Matherny János toporcai ev. tanítót Haynauék agyonlövetik. 1849.

A dühöngő Haynau az Újépület udvarán éjjel egyszerre husz magyart végeztetett ki kihallgatás, elítélés nélkül. 1849.

G.

KÜLÖNFÉLÉK.

Föltámadás.

Irta: **Domby Béla.**

Meghalt. Álomra zárt szemét

Lefogta a setét.

Vértelen testét örök éjszakák

Mélyébe vitték.

Mindnyájan hitték,

Hogy koporsóján porlik a halál,

Mely föltámadásra többé soh'se vár!

Oda melléje tették a szüzi szerelem

Martirkoszorús szép asszonyát.

A kriptá falát

Koszorúk, selymek, virágillatok

Ölelték körül.

Susogva halkán: Csak nyugodjatok! . . .

De a vér, a piros párolgó vér,
 Melyet föld mohó szomja
 Fölnni nem bírt,
 Kezünkét égeté, arcunkba freccsent . . .
 Valahol messze . . . három árva sirt.

Ott, hol a béke ajtókra dölve
 Sírokat virraszt, álmokat hint szét,
 Megmozdult a rög s a királyi pár
 Újra földre lép.

Az asszony ma is a bünbocsánat,
 Mely kegyelmet oszt és irgalmat ad.
 A férfi lényén előmlik a mély
 Bosszú és harag!

Lelke a véres kibontott zászló,
 Mely igazságot, büntetést akar! . . .

Halál karjából kilép a vezér.
 Ahova lába ér, minden esupa vér.
 E szelid ország útiporából
 Varázsütésre, szinte magától
 Támad a tábor.

Nagy, győzhetetlen hősies sereg.
 Világok sorsát harccal mozgató! . . .
 Már pereg a dob,
 Már győzelmet zeng a tárogató.
 Karajba roppan a haláltusa
 Népmilliók során.

Kelet, nyugat, dél és észak csatákra kél
 És vért szomjaz esupán.
 Ágyúk bömbölnek, hajók birkóznak
 Halál-vizeken.

Az igazság nagy lángpallosával
 Serege élén íme megjelen
 A halhatatlan föltámadt vezér,
 Illetí csókkal és költi szóval,
 Kiknek szívéből hullni kezd a vér.

És győz esodásan egész világgal
 Birokra szállva e kicsiny sereg.
 A nagy vezér takarodót fúvat,
 A tárogató fölbűg, kesereg.
 Koporsó nyílik, kriptá lezárul.
 Két fényes árny találkozik lenn.
 Az asszony szól: Gyermekeim láttam . . .
 És sír keservesen . . .
 Mint ércharang felbűg a mélyből
 A nagy vezér szava: Elég a vérből! . . .

Én ezt akartam, legyen nemzetem
 Nagy és halhatatlan! . . .

* * *

Pihen. Álomra zárt szemét
 Lefogta a setét.
 Vértelen testét örök éjszakák
 Árnya takarja.
 És az asszony nagy, igaz szerelme
 A halálban is ölelő karja.

*

— **Az egyetem rectora** a katonai szolgálatra önként jelentkező egyetemi hallgatók tájékoztatására a következő fölvilágosító útbaigazítást bocsátotta ki:
 A debreceni magyar királyi tudományegyetem rectora.
 120—1914. rt. sz.

Az akadémia önkéntes altisztképző iskolájába jelentkezés módosítatai:

A közös hadügyminiszter úr a ma vett értesítés szerint a magyar szent korona országaiból az altisztiskolába jelentkező akadémiai önkéntesek számára Budapestben és Zágrábban szervezett tanfolyamokat, az illetékes cs. és kir. hadkiegészítő parancsnoksághoz adják be kérvényeiket, melyben megemlítendő, hogy hol kívánják magukat sorozás alá bocsátani s mely iskolában óhajtanak beosztatni.

A kérvény mellékletei:

1. Születi bejegyzés az előjáróság (főszolgabíró polgármester) által láttamozva.
 2. Belépési bizonyítvány az illetékes járási főszolgabíró, városokban a polgármester által kiállítva.
 3. Érettségi (főgimn. vagy reálisk.) bizonyítvány. Szolgálati nemek: gyalog, vadász, utász, árkász.
- A debreceni hadkiegészítő parancsnoksághoz illetékes önkéntesek kérvényüket a Pavillon-laktanyában Penyigey százados úrnál nyújtsák be, aki soroztatásuk iránt azonnal intézkedik.

A honvédséggel kapcsolatban a m. kir. honvédelmi miniszter úr fog hasonló altisztképző iskolát szervezni, az erre vonatkozó rendelet még nem jött meg, ennek dacára azonban azok, kik a honvédségnél kívánnak ki képeztetni, fenti módon felszerelt kérvényeket a reájuk illetékes honvéd hadkiegészítő parancsnoksághoz benyújthatják.

Debrecen, 1914 október 14.

Kiss Ferenc, e. i. rector.

*

— **A háború.** A világháború színterein mérkőznek a fegyverek, igyekeztvén a döntést valamelyik fél részére megszerezni. Jó reménységgel várhatjuk, hogy ez a döntés a mi javunkra fog szólni. Legalább az eddigi fegy-

vertények határozottan ezt mutatják. Csapatunk ugyanis a Kárpátokból teljesen kiverfék az oroszokat, Przemysl az ostrom alól felmentették s a német szövetséges hadakkal egyesülve már Varsó körül járnak. Nyugaton elesett Antwerpen, Gent, Brügge s csak órák kérdése Ostende meghódítása is. Belfort ostrom előtt áll, Lille újra a diadalmos németek kezébe került s a franciaországi szárnyak terjeszkedése immár elérte végső határát. Ha az antwerpeni sereg a német jobbszárnyra megy, a csata a németek diadalával fog végződni. Megingathatatlan reménnyel kell tehát hinnünk a végső és kimaradhatatlan győzelemben.

— **Budapester-Strasse Berlinben.** Berlin székesfőváros tanácsa teleletül Budapest azon határozatára, amellyel a Váci-utat Vilmos császár-utcának s a nyugati pályaudvar előtti teret Berlin-térnek nevezte el, a régi Königrätzer-Strasset a Potsdamer-Platztól a Branderburger-Torig Budapester-Strassera keresztelte. Az út a Tiergarten mellett vonul végig s egyike a világáros legszebb részeinek. Jól esik lelkünknek a figyelem, mely nemcsak hason figyelemnek a viszonzása, de egyúttal megbecsülése is tettekkésztségünknek, szövetségi hűségünknek és nemzetközi értékünknek.

— **Három arckép kisorsolása.** A nm. m. kir. pénzügyminisztériumtól nyert engedély alapján Kálvineumunk szárnyai alatt kisorsoljuk *Pálóczi Horváth Barna* úr, debreceni festőművész három olajfestményét: 1. *Méliusz Péterről*, debreceni nagy reformátorunkról; 2. *Mártonfalvi Györgyről*, a debreceni főiskola 17. századbéli hírneves regenerátoráról és végre: 3. *Dr. Baltazár Dezsőről*, a mi jelenlegi szeretve tisztelt püspöknkről, az Orle. és a Kálvineum megteremtőjéről. A három kép, melyek között főleg az utolsó hatalmas nagy alkotás, százakat és százakat ér s bármely lelkészlagnak, presbyteriális gyülesteremnek, vagy egyáltalában bármely otthonnak díszül szolgál. Nevezett művész úr a befolyó jövedelem 10°/o-át a Magyar Vöröskereszt-egyletnek, 10°/o-át pedig Kálvineumunknak s így hazafias és egyházi célokra ajánlotta fel. Összesen 1500 sorsjegyet bocsátunk ki, egyenként 1 korona árban s a húzást, mely csak egyszer tartható, itt Debrecenben 1914 nov. 16. d. e. 11-re tűztük ki. Kérem nagytt. lelkésztársaimat, kikhez a napokban sorsjegyeket küldünk ki, hogy tekintettel a nagy kálvinista nevet viselő festőművész nehéz anyagi helyzetére, de még inkább a fentebb kitett nagy célokra is: szíveskedjenek e sorsjegyek értékesítéséről legkésőbb f. évi nov. 12-ig gondoskodni s a pénzt nov.

14-ig *nt. Hajdu Zsigmond* ref. püspöki titkár úrhoz Debrecenbe beküldeni, amennyiben, az esetleg húzás után érkező befizetések számai, a dolog természete szerint, nem vehetnek részt a sorsjátékban. Debrecen, 1914 okt. 14. *Kiss Ferenc*, a tiszántúli református egyházkerület főjegyzője, mint a kálvineum igazgató-tanácsának elnöke.

— **Uray Sándor debreceni ref. lelkész gyásza.** Uray József csomaközi református lelkész. a nagykárolyi ref. egyházmegye volt tanácsbírája, Uray Sándor debreceni ref. lelkész édes atyja életének 75-dik, lelkipásztorkodásának 45-dik és boldog házasságának 28-dik évében három napi, súlyos szenvedés után október hó 10-én elhunyt. A hű munkásnak emlékezete igaz és áldott, a gyással sujtott fiu fájdalomra pedig vigasztalást ad a kegyelem nagy irgalmasságu istene.

— **A Vasárnapi Ujság** legújabb száma a magyarországi orosz betörés színhelyéről hoz érdekes és tanulságos fényképfelvételeket, melyeket kimerítő magyarázatokkal is ellát.

— **A debreceni kollégium legrégebbi latin bibliafordításai.** A bibliai szövegkiadások könyvtári tanulmányozása közben azt az érdekes felfedezést tettük, hogy könyvtárunk 4 incunabulum latin bibliával rendelkezik, amelyet tehát még 1500 előtt nyomattattak. Birtoklásuk nemcsak könyvtári szempontból rendkívül értékes, hanem theologiai szempontból is, mert a római katolikus egyházon belül s a bibliai theologia fejlődése történetében az egyes bibliai kiadások kiváló fontossággal bírnak. E vonatkozásokról azonban majd más helyen szólnunk részletesebben.

— **Elesett hősök.** Az egyik Czira Dénes a kunszentmiklósi főgimnázium tanára, a magyar ref. tanárságnak egyik nagyreményű ifjú tagja, a másik pedig Hajdu Miklós, debreceni ügyvéd, a helybeli ügyvédi kar első áldozata, kik mindketten a legszebb kötelességteljesítés közben a harc mezején hősi halállal estek el. Legyen nevük és emlékeztük áldott s az áldozat, melyet a haza ügyének hoztak, győzelmet, diadalt érlelő, az igazság érvényesülését munkáló szent zálog.

— **Vilmos császár és a francia hadifogoly papok.** A német császár fennkölt gondolkodásmódjára, nemes liberalismusára vall az a tény, hogy a kölni bíboros érsek kérésére megengedte, hogy a tényleges szolgálatra kötelezett francia katolikus papok, kik német fogságba jutottak és jutnak, úgy kezeltessenek, mint tiszték s állásuknak megfelelő figyelmes bánásmódban részesüljenek. Mennyire más intézkedés ez, mint a francia hadvezetőség ama okatlan és embertelen parancsa, amely elrendeli.

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig

hogy mindazok a német katonák, kik csapattesteiktől a harc heve által elszakítva a francia harevonat mögött találtak, irgalmatlanul agyonlövessenek.

— **Érendréden** a háború alkalmából szeptember 27. és október 4-én este a nagy közönség számára tartott felolvasás műsora: 1. „*Hymnus*“. — 2. „*Dolgozni kell*“. Csutoros Alberttől. — 3. „*Belgium*“ ismertetése. Szaleczki Miklóstól. — 4. „*Az orosz hadsereg és a mi hadseregünk harcai értéke*“. Csutoros Alberttől. — 5. „*Heti harci esemény*“. Szaleczki Miklóstól. — 6. „*A kutya használata a háborúban*“. Csutoros Alberttől. — 7. „*Franciaország*“ ismertetése. Szaleczki Miklóstól. — 8. „*A pessimismus veszedelmes következménye*“. Csutoros Alberttől. — 9. „*Katonai epizódok*“. Szaleczki Miklóstól. 10. „*Imádkozunk szeretteinkért*“. Imák háborús időben. Lengyel Gyulától. 100 példányban osztatott ki, mely a hazafiúi fájdalomban vergődő szívre igazán megnyugtató és gyógyító balzsamot nyújt. — 11. Szerveztetett a „*polgári őrség*“ a személy- és közbiztonság megőrzése végett, valamint a galíciai és máramarosi menekültek és gyanús személyek ellenőrzése végett, a menekültek által behurcolható esetleges járványos betegség ellenőrzése végett. A polgári őrség parancsnokául Csutoros Albert választott meg, ki éjszaka is köteles az ellenőrzési munkát teljesíteni. Bizony, a lelkész itthon is teljesíthet katonai szolgálathoz hasonló kötelességet. „Csak fel a munkára, fel, fel, restek ne legyünk!“ A község a nagykarolyi „*Vereskereszt*“ kórházban levő sebesültek részére *egy heti ételmet* szállított be. De ha mindent megteszünk is, csak haszontalan szolgálak vagyunk, mert azt eszelekedjük, amivel tartozunk. Végül a „*Szózat*“ éneklése és Csutoros Albert lelkész imája és adakozás zárta be a tanulságos estét.

— **Lelkészwálasztás.** Vadai Béla gégenyi s.-lelkészt a sarmasági (Szilágy m.) gyülekezet egyhangú lelkesedéssel lelkészéül választotta. Kívánjuk, hogy a derék, kiváló ifjú munkásságán Isten áldása legyen.

— **Az imádságos lelkű Wilson elnök.** A „*La Semaine Religieuse de Genève*“ nagy késéssel érkezett legutóbbi számából olvasható, hogy az amerikai Egyesült Államok mély hitű protestáns elnöke, *Wodrow Wilson* múlt hó 8-án a következő, sajátkezűleg írt felhívást intézte amerikai polgártársaihoz: „Tekintettel arra, hogy nagy nemzetek fogtak fegyvert egymás ellen és a háború az emberek millióit veti a csaták mezeire, kiket az ellenséges kormányok politikájának nem sikerült e borzasztó áldozattól megkímélni; tekintettel, hogy jelen körülmények közt inkább, mint valaha az a kötelességünk, hogy tanácsért és segedelemért a mindenható Istenhez folyamodjunk, megaláztatva magunkat előtte, ismerjük be bűneinket és gyarlóságainkat s azokra Őbenne keressünk gyógyulást; tekintettel, hogy az Egyesült Államok népének egyetemes óhaja s kívánsága, hogy a béke ügyét imádkozással, magábaszállással és

mindenki iránt való jóakarattal szolgálja: ennek folytán én *Wodrow Wilson*, mint az amerikai Egyesült Államok elnöke, az október 4-én elkövetkező vasárnapot általános ima és könyörgés napjaként jelölöm ki s kérem minden istenfélő embertársamat, hogy e napon ki-ki a maga templomában megjelenni tartsa szent kötelességének, akként közös lélekkel kérjük a mindenható Istentől, hogy uralkodjék az emberek indulatjain, hozza jóra a dolgokat, miket ők megváltoztatni képtelenek; legyen kegyelmes mindama nemzetek iránt, kik most a háború viharába belesodrótak, mutasson az ő kegyelmében és jóságában számukra a jelen veszedelemből kivezető ösvényt, mely minden emberi egyenetlenséget megszüntessen. Adjon gyermekeinek ismét jóltevő békességet és állítsa helyre emberek és nemzetek között az egyetértést, mely nélkül e világon sem a boldogságot, sem az igazi barátságot, sem pedig az emberi szellem és munka jótékony gyümölcseit nem élvezhetjük. Kérjük továbbá Istent, hogy bocsássa meg a mi bűneinket, számtalan tévedéseinket, hanyagságunkat, az ő szent akarata felől való tudatlanságunkat és vezessen minket az engedelmesség útja által a dolgok tiszta látására, valamint oly gondolatokra és elhatározásokra, melyek bennünket megtisztítanak és bölcsékké tesznek. E hitben jegyzem e felhívás alá nevemet és az Egyesült Államok peesétjét. Kelt Washington városában szeptember 8-án, az Úr 1914., s az amerikai Egyesült Államok függetlenségének 139. esztendejében. *Wodrow Wilson*.“ Közli: Dr. Gyenge János.

— **Újabb vonatok Debrecen—Budapest között** Folyó hó 14—15. éjjel Debrecen—Püspökladány között a hadi menetrend részben megszűnik és ugyanakkor polgári menetrend lép életbe. Az 1914 május 1-től érvényes menetrend alapján közlekedni fognak az 1707., 1708., 1709., 1710., 1746., 1747. számú személy, az 1741., 1745., 1752., 1754. számú postavonatok. Ezen vonatokhoz Érmihályfalva és Nyíregyháza felé közlekedő helyi s postavonatokhoz csatlakozás tartatik fenn. Debrecen, 1914 október 14. Az állomás főnöke: Janovich.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

Az adorjáni református egyház pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés: természetbeli lakás kerttel, kenderes földdel, 354 korona az egyház pénztárából fizetve, $7\frac{3}{4}$ hold szántóföld, 2 drb. jószágra legelőjog. Temetések alkalmával a rendes stóla. Az államtól a törvényszerinti fizeteskiegészítés. Kötelesség: I—VI. vegyes osztályok

tanítása a tiszántúli ref. egyházkerület tanterve szerint. Szerdán és szombaton d. u. az ismétlősök tanítása. A lelkész másnemű elfoglaltsága, avagy betegsége idején istentisztelet végzése. Állami adókat az egyház fizeti; a fizetés évnegyedenként törfénik előre fizetve.

Pályázhatnak okleveles református tanítók. A kérvények 1. évi október 23-áig a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás november hó 1-én elfoglalandó.

Adorján u. p. Sárköz. (Szatmár m.), 1914 szept. 21-én.

Demjén István,
ref. lelkész.

Pályázat

A benki (posta Mándok, Szabolcs) református kántortanítóságra pályázat hirdetik. Javadalom: törvényszerinti lakás, melléképületekkel, kerttel, 15 kat. hold föld, melynek kataszteri jövedelme 83 kor. 52 fill. díjlevélben, mely jelenben 5 évre jóval magasabb összegért bérbe adva; 27 véka rozs; 7 kor. 48 fill. készpénz, tűzifára 18 kor., stóla, ismétlősökért 16 korona, államtól fizeteskiegészítés az 1913. évi XVI. t.-c. szerint.

(Volt tanítónak e címen, aki III. fizetési osztály 2. fokozatában volt, 1395 kor.) Kötelességei: kántorság, I—VI. vegyes osztályok és ismétlősök tanítása tiszántúli tanterv szerint; lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén és kanonikus órákon; egyházi jegyzőség. Föld után járó adót tanító fizeti. Beköltözés 1914 október 20. Kérvények kellően felszerelve folyó évi október 9-ig lelkészi hivatalhoz küldendők.

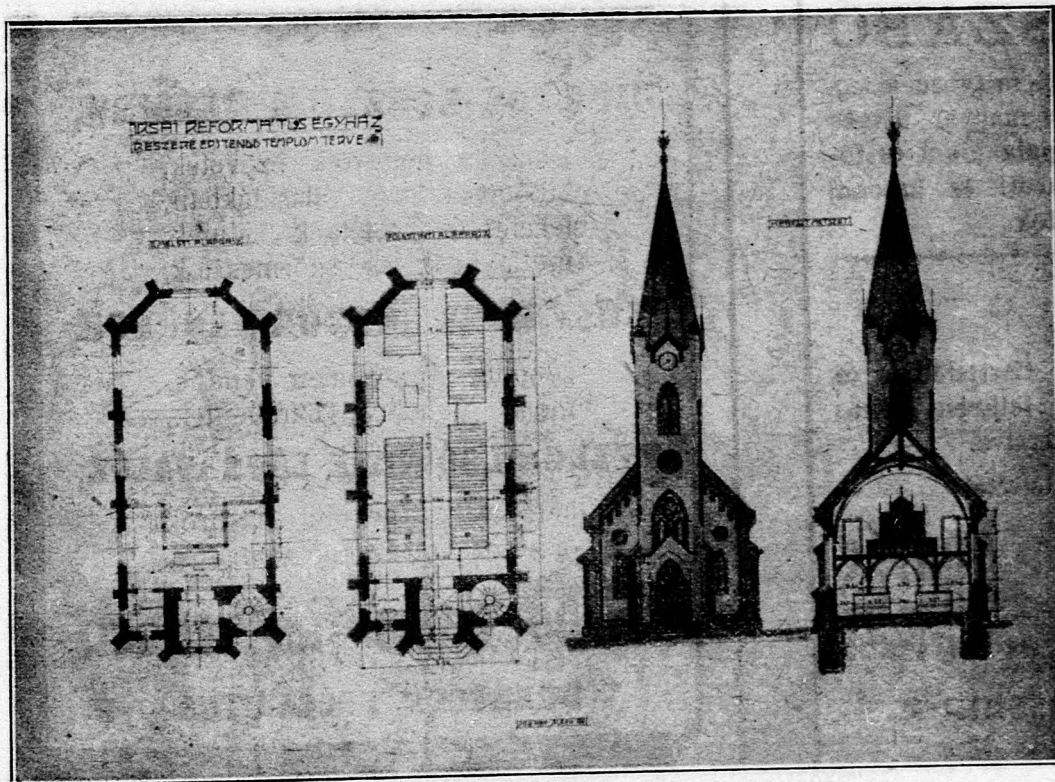
Pályázat

a tiszaszentimrei ref. egyház IV-ik tanítói állására, melynek javadalma az egyház pénztárából 100 kor.; lakbér 240 kor., melyet az egyháztanács természetbeni lakással cserélhet fel, s a törvényben biztosított államsegély. Kötelessége: az I—II. fiú- vagy leányosztályok tanítása, s az orgonista kántortanító akadályoztatása esetén annak helyettesítése. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő október 17.

Tiszaszentimre, 1914 szept. 27. (Postahely, vasútállomás.)

Ref. Egyháztanács.

HOLLÓS és QUITTNER

**Építésszek és építő-
mesterek**

Budapesten

VIII., Mária-u. 11. sz.

Telefon: József 34—10.

Elvállalnak mindennemű, az építési szakba vágó munkálatokat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró speciálisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegény egyház gyülekezeteknek iskolák és templomok, valamint lelkész- és tanítói lakások terveit díjtalanul elkészítik. Adnak szakvéleményt és becsléseket végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakbavágó felvilágosítással.

